

Nederlandse economie 1820-2020

Nederland staat voor grote economische uitdagingen zoals klimaatverandering en vergrijzing. Dat is niet voor het eerst: een overzicht van twee eeuwen van grote veranderingen

1800

Vanaf de 16^e eeuw was Nederland het rijkste land van de wereld. Desondanks leefden de meeste inwoners in armoede. Winsten uit koloniën waren een belangrijke bron van welvaart, maar trokken een zware wissel op lokale bevolkingen. Rond 1820 was de economie wat ingezakt en was Engeland het rijkste land

bbp per inwoner (omgerekend) €3000

levensverwachting 37 jaar

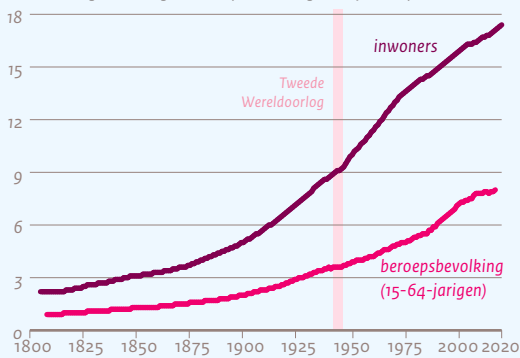
aantal jaren onderwijs 2

werkweek (industrie) 65 uur

1820

Uitgelicht: bevolkingsgroei

ontwikkeling bevolking en beroepsbevolking in miljoenen personen

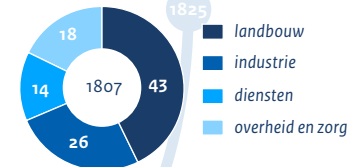

In de loop van de 19e eeuw begint de bevolking steeds harder te groeien. Hygiëne en gezondheidszorg verbeteren, waardoor de kindersterfte daalt en de levensverwachting stijgt. Pas later daalt het kindertal. Inmiddels zijn geboorten en sterfte in evenwicht, en groeit de bevolking door immigratie

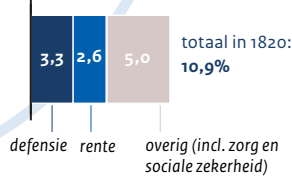
Bedrijfstakken

verdeling werkgelegenheid in %

Overheidsuitgaven

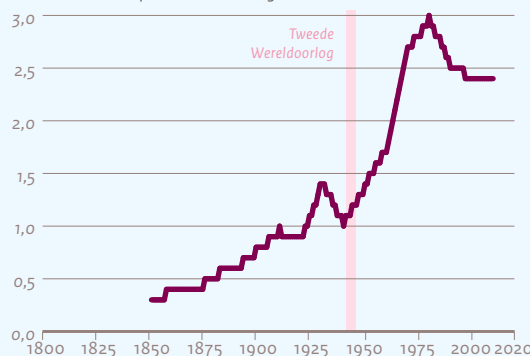
in % bbp

1850

Uitgelicht: milieu

uitstoot van CO₂ per inwoner in kilogram

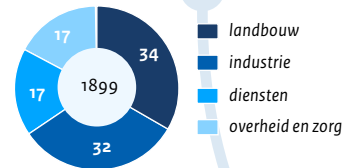

Vanaf 1850 meten we de de uitstoot van CO₂. Deze bereikt in 1980 een piek van 3 kilogram per inwoner en daalt daarna wat. De overheid heeft als doel klimaatneutraal te zijn in 2050. Daarvoor is de afname van de uitstoot vooralsnog onvoldoende

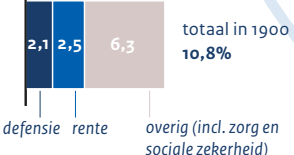
Bedrijfstakken

verdeling werkgelegenheid in %

Overheidsuitgaven

in % bbp

De industriële revolutie heeft geleid tot toename van werkgelegenheid in de industrie. Mensen worden ouder, zijn gezonder en werken langer

bbp per inwoner €5300

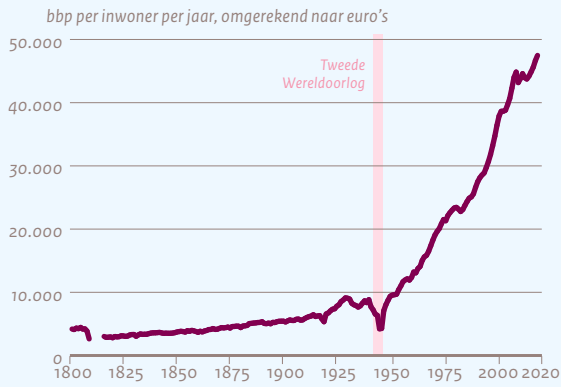
levensverwachting 46 jaar

aantal jaren onderwijs 5,6

werkweek (industrie) 60 uur

1900

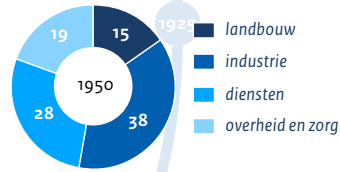
Uitgelicht: economische groei

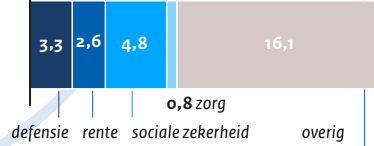
Het bruto binnenlands product — wat Nederland in totaal verdient — schiet omhoog na de Tweede Wereldoorlog. De economie verandert in de tweede helft van de 20^e eeuw in een diensteconomie

Bedrijfstakken
verdeling werkgelegenheid in %

Overheidsuitgaven in % bbp
totaal in 1950: 27,6%

Na de Tweede Wereldoorlog krijgt de verzorgingsstaat vorm. Meer vrouwen doen betaald werk. De welvaart en daaraan gekoppelde uitstoot nemen in rap tempo toe

bbp per inwoner
€9600

levensverwachting
72 jaar

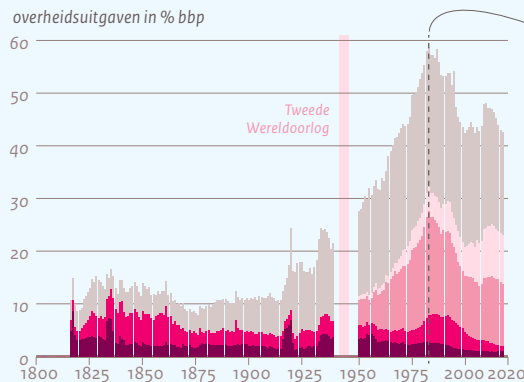
aantal jaren onderwijs
7

werkweek (industrie)
49 uur

1950

Uitgelicht: overheidsuitgaven

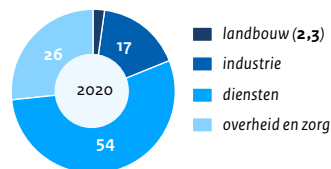

1983 is een kanteljaar: de overheid is maximaal uitgedijd en begint te bezuinigen, met name op sociale zekerheid. Ook stoot de overheid staats-bedrijven af en draagt zij taken over aan de private markt

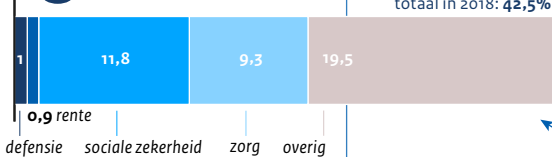
1975

Bedrijfstakken
verdeling werkgelegenheid in %

Overheidsuitgaven in % bbp
totaal in 2018: 42,5%

In 2020 is Nederland nog steeds een van de rijkste landen ter wereld, maar dat is ook ten koste gegaan van onze leefomgeving. Onzekerheden voor de toekomst zijn onder andere bevolkingsgroei, klimaatverandering en of we ons sociale stelsel in stand kunnen en willen houden

bbp per inwoner
€47.500
t.o.v. 1820: + €43.300

aantal jaren onderwijs
12
t.o.v. 1820: + 10 jaar

levensverwachting
82 jaar
t.o.v. 1820: + 45 jaar

werkweek (industrie)
31 uur
t.o.v. 1820: -34 uur

2020